

സുന്ദര കാന്ധ നിർണ്ണയ
(ഹനുമത്പ്രതിയാനമ്)
അഥ സപ്തമോഽധ്യായഃ

ഓം | രാമായ ശാശ്വതസുവിസ്തൃതഷഡ്ഗുണായ
സരോശ്വരായ സുഖസാരമഹാർണ്ണവായ |
നത്യാ ലിലം ഘയിഷുരർണ്ണവമുത്പപാത
നിഷ്ഠിഡ്യ തം ഗിരിവരം പവനസ്യ സ്മനഃ || ൧.൧ ||

ചുക്ഷോഭ വാരിധിരനുപ്രയയൗ ച ശീഘ്രം
യാദോഗണൈഃ സഹ തദീയബലാഭികൃഷ്ടഃ |
വൃക്ഷാശ്ച പരാതഗതാഃ പവനേന പുരാം
ക്ഷിപ്തോഽർണ്ണവേ ഗിരിരുദാഗമദസ്യ ഹേതോഃ ||
൧.൨ ||

സ്യായോ ഹരസ്യ ഗിരിപക്ഷവിനാശകാലേ
ക്ഷിപ്തോഽർണ്ണവേ സ മരുതോരാരിതാത്മപക്ഷഃ |
ഹൈമോ ഗിരിഃ പവനജസ്യ തു വിശ്രമാർമ്മമുദ്ഭിദ്യ
വാരിധിമവർദ്ധദനേകസാനഃ || ൧.൩ ||

നൈവാത്ര വിശ്രമണമെച്ചത നിഃ ശ്രമോഽസൗ നിഃ
സീമപൗരുഷഗുണസ്യ കുതഃ ശ്രമോഽസ്യ |
ആശ്ലിഷ്യ പരാതവരം സ ദദർശ ഗച്ഛന്

ദേവൈസ്തു നാഗജനനീം പ്രഹിതാം വരേണ || ൧.൪
||

ജിജ്ഞാസുദിർനിജബലം തവ ദക്ഷമേതു യദ്യത്
തപിച്ചസി തദിത്യമരോദിതായാഃ |
ആസ്യം പ്രവിശ്യ സപദി പ്രവിനിഃ സൂതോഽസ്മാദ്
ദേവാനനന്ദയദുത സ്വ്യതമേഷു രക്ഷന് || ൧.൫ ||

ദൃഷ്ട്വാ സുരപ്രണയിതാം ബലമസ്യ ചോഗ്രം
ദേവാഃ പ്രതുഷ്ടുവുരമും സുമനോഭിവൃഷ്ട്യാ |
തൈരാദൃതഃ പുനരസൗ വിയതൈവ ഗച്ഛന്
ചായാഗ്രഹം പ്രതിദദർശ ച സിം ഹികാഖ്യമ് ||
൧.൬ ||

ലം കാവനായ സകലസ്യ ച നിഗ്രഹേഽസ്യഃ
സാമർഥ്യമപ്രതിഹതം പ്രദദൗ വിധാതാ |
ചായാമവാക്ഷിപദസൗ പവനാത്മജസ്യ
സോഽസ്യഃ ശരീരമനുവിശ്യ ബിഭേദ ചാഽശു || ൧.൭
||

നിസ്സീമമാത്മബലമിത്യനുദർശയാനോ ഹതൈവ
താമപി വിധാത്യവരാഭിഗുപ്താമ് |
ലമ്ബേ സ ലമ്ബശിഖരേ നിപപാത ലം

കാപ്രാകാരരൂപകഗിരാവഥ സംചുകോച || ൭.൮ ||

ഭൂത്യാ ബിലാളസമിതോ നിശി താം പുരീം ച
പ്രാപ്തൂന് ദദർശ നിജരൂപവതീം സ ലം കാമ് |
രൂദ്യോടനയാടശ്ചമ വിജിത്യ ച താം
സ്വമുഷ്ടിപിഷ്ടാം തയാടനുമത ഏവ വിവേശ ലം
കാമ് || ൭.൯ ||

മാർഗമാണോ ബഹിശ്ചാന്തഃ
സോടശോകവനികാതളേ |
ദദർശ ശിം ശപാവുകുഷ്മുലസ്ഥിതരമാകൃതിമ് ||
൭.൧൦ ||

നരലോകവിഡമ്ബസ്യ ജാനന് രാമസ്യ ഹൃദ്ഗതമ്
|
തസ്യ ചേഷ്ടാനുസാരേണ കൃത്യാ ചേഷ്ടാശ്ച സം
വിദഃ |
താദൃക്ചേഷ്ടാസമേതായാ അം ഗുലീയമദാത് തതഃ
|| ൭.൧൧ ||

സീതായാ യാനി ചൈവാടസന്നാകൃതേസ്താനി
സരചഃ |
ഭൂഷണാനി ദധിയാ ഭൂത്യാ താന്യേവാടസം

സ്തമൈവ ച || ൧.൧൨ ||

അഥ ചുളാമണിം ദിവ്യം ദാതും രാമായ സാ ദദൗ |
യദ്യപ്യേതന്ന പശ്യന്തി നിശാചരഗണാസ്തു തേ |
ദ്യുലോകചാരിണഃ സരപം പശ്യന്ത്യുഷയ ഏവ ച ||
൧.൧൩ ||

തേഷാം വിഡമ്ബനായൈവ ദൈത്യാനാം
വഞ്ചനായ ച |
പശ്യതാം കലിമുഖ്യാനാം വിഡമ്ബോടയം കൃതോ
ദവേത് || ൧.൧൪ ||

കൃത്വാ കാര്യമിദം സരപം വിശം കഃ പവനാത്മജഃ |
ആത്മാവിഷ്കരണേ ചിത്തം ചക്രേ മതിമതാം വരഃ ||
൧.൧൫ ||

അഥ വനമഖിലം തദ് രാവണസ്യാവലുപ്യ
ക്ഷിതിരുഹമിമമേകം വർജയിത്വാടശു വീരഃ |
രജനിചരവിനാശം കാം ക്ഷമാണോടതിവേലം
മുഹൂരതിരവനാദീ തോരണം ചാടരുരോഹ ||
൧.൧൬ ||

അഥാശൃണോദ് ദശാനനഃ കപീന്ദ്രചേഷ്ടിതം പരമ് |

ദിദേശ കിം കരാൻ ബഹൂൻ
കപിർനിഗൃഹ്യതാമിതി || ൧.൧൭ ||

സമസ്തശോ വിമൃത്യവോ വരാദ്ധരസ്യ കിം കരാഃ |
സമാസദൻ മഹാബലമ് സുരാന്തരാത്മനോടം
ഗജമ് || ൧.൧൮ ||

അശീതികോടിയുമപം പുരസ്സരാഷ്ട്രകായുത്മ് |
അനേകഹേതിസം കുലം കപീന്ദ്രമാവൃണോദ്
ബലമ് || ൧.൧൯ ||

സമാവൃതസ്തമാടയുധൈഃ സ താഡിതശ്ച
തൈർഭൃശമ് |
ചകാര താൻ സമസ്തശസ്തളപ്രഹാരചൂർണിതാൻ ||
൧.൨൦ ||

പുനശ്ച മന്ത്രിപുത്രകാൻ സ രാവണപ്രചോദിതാൻ
|
മമർദ സപ്ത പരപ്രഭാൻ വരാദിരക്ഷിതാൻ ||
൧.൨൧ ||

ബലാഗ്രഗാമിനസ്തമാ സശരവാക്സുഗരപിതാൻ |
നിഹത്യ സരപരക്ഷസാം തൃതീയഭാഗമക്ഷിണോത്

|| ൧.൨൨ ||

ലിടനൗപമം ഹരേർബലം നിശമ്യ രാക്ഷസാധിപഃ |
കുമാരമക്ഷമാത്മനഃ സമം സുതം ന്യയോജയത് ||
൧.൨൩ ||

സ സരപലോകസാക്ഷിണഃ സുതം ശരൈരവർഷ
ഹി |
ശിതൈരപരാസ്തമുന്തിതൈർന ചൈനമഭ്യചാലയത്
|| ൧.൨൪ ||

സ മണ്ഡമധ്യകാസുതം സമീക്ഷ്യ രാവണോപമച്ഛ |
ത്യതീയ ഏഷ ചാം ശകോ ബലസ്യ
ഹീത്യചിന്തയത് || ൧.൨൫ ||

നിധാര്യ ഏവ രാവണഃ സ രാഘവസ്യ നാന്യഥാ |
യദീന്ദ്രജിന്മയാ ഹതോ ന ചാസ്യ ശക്തിരീക്ഷ്യതേ
|| ൧.൨൬ ||

അതസ്തയോഃ സമോ മയാ ത്യതീയ ഏഷ ഹന്യതേ
|
വിചാര്യ ചൈവമാശു തം പദോഃ പ്രഗൃഹ്യ
പുപ്ലുവേ || ൧.൨൭ ||

സ ചക്രവർദ്ദ ഭദ്രാതുരം വിധായ രാവണാത്മജം |
അപോമയദ്ദ ധരാതളേ ക്ഷണേന മാരുതീ തനുഃ ||
൧.൨൮ ||

വിചൂർണിതേ ധരാതളേ നിജേ സുതേ സ രാവണം
|
നിശമ്യ ശോകതാപിതസ്തദഗ്രജം സമാദിശത് ||
൧.൨൯ ||

അഥേന്ദ്രജിന്മഹാശരൈരപരാസ്തസ്രവ്യയോജിതൈഃ |
തതക്ഷ വാനരോത്തമം ന ചാശകദ് വിചാലനേ ||
൧.൩൦ ||

അഥാസ്തമുത്തമം വിധേര്യയോജ സരപദുഷ്ഷഹമ്
|
സ തേന താഡിതോ ഹരിര്യചിന്തയന്നിരാകുലഃ ||
൧.൩൧ ||

മയാ വരാ വിലം ഘിതാ ഹൃനേകശഃ സ്വയമ്ഭുവഃ |
സ മാനനീയ ഏവ മേ തതോടത്ര മാനയാമ്യഹമ് ||
൧.൩൨ ||

ഇമേ ച കുര്യുരത്ര കിം പ്രഹൃഷ്ടരക്ഷസാം ഗണാഃ |
ഇതീഹ ലക്ഷ്യമേവ മേ സ രാവണശ്ച ദൃശ്യതേ ||
൧.൩൩ ||

ഇദം സമീക്ഷ്യ ബദ്ധവത് സ്ഥിതം കപീന്ദ്രമാശു തേ
|
ബബന്ധുരന്യപാശകൈർജഗാമ ചാസ്തമസ്യ തത് ||
൧.൩൪ ||

അഥ പ്രഗൃഹ്യ തം കപിം സമീപമാനയം ശ്ച തേ |
നിശാചരേശ്വരസ്യ തം സ പൃഷ്ടവാം ശ്ച രാവണഃ
|| ൧.൩൫ ||

കപേ കുതോടസി കസ്യ വാ കിമർഥമീദൃശം
കൃതമ് |
ഇതീരിതഃ സ ചാവദത് പ്രണമ്യ രാമമീശ്വരമ് ||
൧.൩൬ ||

അവൈഹി ദൃതമാഗതം ദുരന്തവിക്രമസ്യ മാമ് |
രഘുത്തമസ്യ മാരുതിം കുലക്ഷയേ തവേശ്വരമ് ||
൧.൩൭ ||

ന ചേത് പ്രദാസ്യസി ത്വരന് രഘുത്തമപ്രിയാം

തദാ |
സപുത്രമിത്രബാന്ധവോ വിനാശമാശു യാസ്യസി
|| ൧.൩൮ ||

ന രാമബാണധാരണേ ക്ഷമാഃ സുരേശ്വരാ അപി |
വിരിംചിശരപുരപകാഃ കിമു തപമല്പസാരകഃ ||
൧.൩൯ ||

പ്രകോപിതസ്യ തസ്യ കഃ പുരസ്ഥിതൗ ക്ഷമോ
ഭവേത് |
സുരാസുരോരഗാദികേ ജഗത്യചിന്ത്യകർമ്മണഃ ||
൧.൪൦ ||

ഇതീരിതേ വധോദ്യതം ന്യവാരയദ് വിഭീഷണഃ |
സ പുച്ഛദാഹകർമ്മണി ന്യയോജയന്നിശാചരാന് ||
൧.൪൧ ||

അമാസ്യ വസ്ത്രസ്രംചയൈഃ പിധായ പുച്ഛമഗ്നയേ |
ദദുർദ്ദദാഹ നാസ്യ തന്മരുത്സഖോ ഹുതാശനഃ ||
൧.൪൨ ||

മമർഷ സരചേഷ്ടിതം സ രക്ഷസാം നിരാമയഃ |
ബലോദ്ധതശ്ച കൗതുകാത് പ്രദഗ്ധുമേവ താം

പുരീമ് || ഉ.ര്മ ||

ദദാഹ ചാഖിലം പുരം സ്വപുച്ഛഗേന വഹ്നിനാ |
കൃതിസ്തു വിശ്വകർമ്മണോഽപ്യദഹ്യതാസ്യ
തേജസാ || ഉ.ര്മ ||

സുവർണരത്നകാരിതാം സ രാക്ഷസോത്തമൈഃ
സഹ |
പ്രദഹ്യ സരപശഃ പുരീം മുദാഽനപിതോ ജഗർജ ച ||
ഉ.ര്മ ||

സ രാവണം സ്വപുത്രകം തൃണോപമം വിധായ ച |
തയോഃ പ്രപശ്യതോഃ പുരം വിധായ ദസ്മസാദ്
യൗ || ഉ.ര്മ ||

വിലം ഘൃ ചാർണവം പുനഃ സ്വജാതിഭിഃ
പ്രപുജിതഃ |
പ്രദക്ഷ്യ വാനരേശിതുർമധു പ്രഭും സമേയിവാൻ ||
ഉ.ര്മ ||

രാമം സുരേശ്വരമഗണ്യഗുണാഭിരാമം സമ്പ്രാപ്യ
സരപകപിവിരവരൈഃ സമേതഃ |
ചുളാമണിം പവനജഃ പദയോർനിധായ സരപാം

ഗണൈഃ പ്രണതിമസ്യ ചകാര ഭക്ത്യാ || ഉ.രവു ||

രാമോഽപി നാനൃദനുദാതുമമുഷ്യ
യോഗ്യമത്യന്തഭക്തിപരമസ്യ വിലക്ഷ്യ കിംചിത് |
സ്വാത്മപ്രദാനമധികം പവനാത്മജസ്യ കുരപന്
സമാശ്ലിഷദമും പരമാഭിതുഷ്ടഃ || ഉ.രൻ ||

ഇതി ശ്രീമദാനന്ദതീർഥഭഗവത്പാദാചാര്യവീരചിതേ
ശ്രീമഹാഭാരതതാത്പര്യനിർണയേ
ശ്രീരാമചരിതേ ഹനുമത്പ്രതിയാനം നാമ
സപ്തമോഽധ്യായഃ